

Marek Gumkowski

"Brzozowski - filozofia czynu i pracy", Bronisław Baczko [w:]
"Problemy literatury polskiej lat 1890-1939. Seria 1", pod red. H. Kirchner, Z. Żabickiego, Wrocław 1972 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 15/46, 196

1972

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(II) TOKARZÓWNA Krystyna: "Luźne słoneczne ogniwa". (Maria Konopnicka i Bolesław Prus). W: Maria Konopnicka. Materiały z sesji naukowej w 60 rocznicę śmierci poetki (Kalisz, 16-17 IX 1970) pod red. K. Tokarzówny. Warszawa 1972. Tow. im. M. Konopnickiej, IBL i ZS PAN, s. 165-191.

Autorka omawia wzajemny stosunek Prusa i Konopnickiej w oparciu o oceny ferowane przez oboje pisarzy na temat twórczości własnej i innych oraz w świetle ich udziału w różnych przedsięwzięciach społecznych. Entuzjastyczny początkowo stosunek Konopnickiej do Prusa ulega zmianie po ogłoszeniu przez pisarza "Omyłki" (1888), a następnie "Zemsty" (1908). Przyczyną tego jest odmiennie rozumiany patriotyzm, który w owym czasie oznaczał dla Konopnickiej czyn zbrojny, dla Prusa zaś - rzetelną pracę i cierpliwość.

BP/46/79

El.J.

(II) BACZKO Bronisław: Brzozowski - filozofia czynu i pracy. W: Problemy literatury polskiej lat 1890-1939. Seria 1 pod red. H. Kirchner i Z. Zabickiego przy współudziale M.R. Pragłowskiej. Wrocław 1972, IBL PAN, s. 107-127.

"Filozofia czynu" Brzozowskiego w swoim aspekcie "krytycznym" oznaczała - dowodzi autor - wystąpienie przeciwko pozytywistycznemu naturalizmowi i jego wizji świata "gotowego", której konsekwencją stało się uznanie za naczelną wartość przy stosowania biologicznego. Ustanowiony priorytet "czynu" nad "faktem" pogłębiony został w dalszej działalności filozoficznej Brzozowskiego, kiedy to (m.in. wskutek bliższego zetknięcia się z myślą Marksa) za jedyne działanie "wartościotwórcze" uznał on pracę ludzką, zarówno w jej aspekcie dziejowym, jak biologicznym. Spójność filozofii Brzozowskiego, a jednocześnie jej "otwarcie", narzucające myślicielowi obowiązek coraz to nowych poszukiwań (których konsekwencją była fascynacja katolicyzmem w ostatnich latach życia pisarza), fundują kształt tej myśli i świadczą o jej wartości.

BP/46/80

M.G.